

6.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Unisław posiada dogodne położenie w stosunku do systemu dróg wodnych kraju. Leży w dolnym biegu rzeki Wisły, w pobliżu przecinających się osi hydrologicznych Polski. To oś północ-południe – rzeka Wisła oraz wschód-zachód Wisła-Odra. Transport wodny nie jest obecnie zorganizowany. Przez teren gminy przebiegają główne drogi wojewódzkie tj. DW550, DW551, DW576 i DW597, zapewniające także doskonałe połączenie komunikacyjne ze stolicą powiatu. Przez teren Gminy Unisław przebiegają także linie kolejowe, na których ruch kolejowy, z powodu nierentowności i nieopłacalności, został od stycznia 2000 wstrzymany. Obecnie Gmina Unisław za sprawą kursujących szynobusów posiada połączenie kolejowe z miastami: Toruń, Bydgoszcz i Chełmża. Linie kolejowe służą również jako bocznice do przewozu towarów. Przewozy pasażerów odbywają się głównie za sprawą przewoźników: PKS Bydgoszcz Sp. z o.o. oraz Arriva BUS z siedzibą w Toruniu. Gmina Unisław znajduje się w bardzo korzystnej sytuacji ze względu na bliskie położenie dwóch głównych miast wojewódzkich tj. Bydgoszczy i Torunia, które są regionalnymi centrami rozwoju. Autobusy kursują przez Unisław pomiędzy trzema większymi miastami położonymi najbliżej gminy. Są to Chełmno oddalone od Unisławia o około 18 km oraz Toruń i Bydgoszcz położone około 25 km od Unisławia. Przewóz pasażerów pomiędzy Unisławiem a Bydgoszczą odbywa się także za sprawą linii prywatnych.

Miejscowość Unisław wchodząca w skład obszaru rewitalizacji posiada zwartą zabudowę o charakterze zabudowy miejskiej.

6.5. Sfera techniczna

Energetyka, gospodarka odpadami i komunikacja

Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi jednolity system krajowy. Gmina Unisław opracowała Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (zwany PGN). Dokument ten opisuje kierunki działań zmierzających do osiągnięcia przez Gminę celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych i zwiększenia efektywności energetycznej. Na terenie gminy gaz przewodowy nie jest dostępny.

W Unisławiu obowiązuje system gospodarowania odpadami komunalnymi i obejmuje wszystkich właścicieli nieruchomości. Ustanowione jest selektywne segregowanie odpadów obejmujące następujące frakcje: papier, szkło, metal, tworzywo sztuczne. Na terenie miejscowości Unisław, kilka razy do roku, organizowane są zbiórki zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego, które pochodzą z gospodarstw domowych.

Na całym obszarze gminy dostępna jest telefonia przewodowa i potrzeby mieszkańców mogą być w pełni zaspokojone. Jedynym ograniczeniem jest bariera kosztowa występująca po stronie indywidualnych odbiorców. Ponadto gmina pozostaje w całości w zasięgu funkcjonujących na terenie kraju operatorów telefonii komórkowej.

Infrastruktura publiczna

Dużym problemem na obszarze rewitalizacji jest zły stan lub brak odpowiedniej infrastruktury technicznej.

Wśród nich wyróżnia się problem niszczonego zabytkowego budynku na terenie którego mieści się **Gminny Ośrodek Kultury w Unisławiu**. Wynika to z braku źródeł finansowania tego typu przedsięwzięć i relatywnie dużych kosztów modernizacji obiektu wpisanego na listę obiektów znajdujących się pod nadzorem konserwatorskim. Niezadowalający stan budynku wpływa też niekorzystnie na estetykę otoczenia Unisławia. Dziś z oferty kulturalnej ośrodka, przygotowanej dla każdej z grup społecznych, w tym seniorów korzysta średnio około 400 osób tygodniowo. Niestety z możliwości korzystania z oferty wyłączone są osoby niepełnosprawne, starsze, czy matki z dziećmi w wózkach. Ośrodek kultury planuje rozszerzyć swoją ofertę o dodatkowe sale tematyczne, jednak zanim to nastąpi muszą zostać wyremontowane wnętrza obiektu. Konieczne jest także przebudowanie niektórych pomieszczeń, w których można by było otworzyć dzienny dom pobytu dla osób starszych, mający być odpowiedzią na rosnącą ilość seniorów i konieczność zapewnienia im kompleksowej oferty spędzenia czasu.

Na terenie rewitalizacji brakuje także na chwilę obecną **placówki opiekuńczo-wychowawczej** (domu dziecka), która mogłaby przyjąć rodzeństwa, które obecnie są rozdzielone z uwagi na ograniczone możliwości lokalowe.

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanowi obraz pożądanego stanu, jaki planuje się osiągnąć na koniec wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023 i wskazuje zasadniczy kierunek działań rewitalizacyjnych jakie stoją przed Gminą Unisław w kooperacji z lokalną społecznością. Wizja ma zatem z założenia stanowić motywację dla jej twórców i beneficjentów do działań na rzecz jej efektywnej i prawidłowej realizacji. Jest ona ściśle związana z wizją gminy i składa się z elementów komplementarnych, wzajemnie się wspomagających. Przy konstruowaniu wizji obszaru rewitalizacji brano pod uwagę przede wszystkim działania, które mają doprowadzić do zmniejszenia lub likwidacji problemów zgłaszanych przez mieszkańców podczas konsultacji, a także określone na etapie przeprowadzania diagnozy oraz wyznaczania obszaru rewitalizacji.

Wizję wyprowadzenia obszarów zdegradowanych z sytuacji kryzysowej (planowany efekt rewitalizacji), dla Gminy Unisław, sformułowano w następujący sposób:

Gmina Unisław jako miejsce zapewniające mieszkańcom komfortowe warunki do życia i rozwoju, dzięki ożywieniu społeczno-gospodarczemu osiągniętemu w wyniku realizacji działań rewitalizacyjnych, skoncentrowanych na terenach charakteryzujących się szczególną kumulacją niekorzystnych zjawisk i opartych przede wszystkim na włączeniu społecznym mieszkańców, rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, polepszeniu jakości usług publicznych i społecznych oraz odnowie obiektów pełniących funkcje użyteczności publicznej.

Przewidywane do realizacji działania rewitalizacyjne w swoim założeniu mają zapewnić zmniejszenie lub zniwelowanie zdiagnozowanych problemów, zaktywizować społecznie i gospodarczo lokalną społeczność, zapewniając włączenie w życie Gminy także osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, tym samym wpływając na zrównoważony rozwój całej Gminy Unisław. Ważnym i spodziewanym efektem będzie także poprawa standardu przestrzeni publicznej i rozwiązywanie wielu problemów przestrzenno – funkcjonalnych. Komplementarność zaplanowanych działań pozwoli uzyskać efekt synergii znacznie wykraczający poza obszary rewitalizacji. Dzięki realizacji zaplanowanych zadań wszystkie grupy społeczne będą miały szanse do rozwoju osobistego, jak i integracji środowiskowej i międzypokoleniowej.

W odpowiedzi na zdiagnozowane problemy zaplanowano szereg przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które prowadzone będą na całym obszarze rewitalizacji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji o charakterze: społecznym, edukacyjnym oraz zawodowym.

W czasie diagnozy obszaru rewitalizacji wyszczególniono najważniejsze problemy tego terenu tj. długotrwałe bezrobocie, duży udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Dodatkowo niekorzystna sytuacja na terenie rewitalizacji – miejscowości Unisław, uwydatniła się podczas analizy dynamiki zmian w przestrzeni liczby podmiotów gospodarczych w latach 2012-2016, w których odnotowano regres liczby podmiotów gospodarczych wynoszący -5,07% (spadek o 14 podmiotów gospodarczych). Brak instrumentów edukujących potencjalnych przedsiębiorców z terenów rewitalizacji Gminy Unisław, wpływa nie tylko na sferę gospodarczą, ale i również poziom bezrobocia oraz brak stabilizacji finansowej, reprezentujących sferę społeczną. Dlatego najważniejszym celem powstania Inkubatora przedsiębiorczości na terenie gminy Unisław jest wsparcie i rozwój lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców poprzez stwarzanie warunków do tworzenia się i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, co bezpośrednio przełoży się na powstawanie nowych miejsc pracy, a tym samym doprowadzi do zmniejszenia się bezrobocia, w tym również długoterminowego. Z usług inkubatora korzystać będą mogły wszystkie osoby rozpoczynające lub prowadzące własną działalność gospodarczą, gdyż projekt adresowany jest między innymi do osób fizycznych planujących otworzyć działalność gospodarczą, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, firm nowopowstałych, mikro przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw oraz podmiotów ekonomii społecznej. Główną grupą docelową działalności prowadzonej w Inkubatorze Przedsiębiorczości będą osoby pozostające długotrwałe bez zatrudnienia. W celu podniesienia ich kwalifikacji oraz umiejętności prowadzone będą zajęcia, szkolenia, warsztaty oraz inne formy pomocy, dzięki którym mieszkańcy obszaru rewitalizowanego będą pewniej poruszać się po rynku pracy oraz docelowo znajdą stałe zatrudnienie. Ponadto nowa przestrzeń powstała w wyniku adaptacji budynku mieszkalnego na budynek biurowo-usługowy będzie mogła być wykorzystywana na potrzeby osób starszych np. jako miejsce spotkań, integracji, szkoleń oraz animacji społecznej.

Dzięki realizacji projektu polegającego na utworzeniu nowych miejsc dziennego domu pomocy w Zespole Szkół w Unisławiu, osoby starsze zyskają miejsce o komfortowych warunkach do życia, w którym zaspakajane będą ich podstawowe potrzeby bytowe oraz związane z koniecznością zapewnienia opieki zdrowotnej. Miejsce to będzie sprzyjać aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym. Organizowane zajęcia usprawniające ruchowo oraz pobudzające umysłowo seniorów pozwolą wydłużyć okres fizycznej sprawności oraz niezależności. Propagowanie oraz organizacja aktywności osób w wieku poprodukcyjnym opóźni stopniowe uzależnienie od pomocy innych osób.

Synergia działań opisanych powyżej wpłynie pozytywnie na wszelkie defaworyzowane grupy zamieszkujące obszar rewitalizacji w postaci reintegracji zawodowej zagrożonych wykluczeniem społecznym, stworzenie warunków rozwoju i zahamowania pogłębiania się dysproporcji w społeczeństwie, skutkujących pogarszającymi się sytuacjami kryzysowymi, zwłaszcza społecznymi, przekładającymi się na tworzenie grup defaworyzowanych.

Reasumując, Program Rewitalizacji Gminy Unisław został opracowany w celu zidentyfikowania potrzeb w zakresie rewitalizacji zdegradowanych obszarów znajdujących się na jej terenie, wyznaczenia kierunków i zaplanowania całościowych działań (w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej), które w rezultacie mają skutkować wyprowadzeniem poszczególnych obszarów ze stanu kryzysowego i włączeniem ich w procesy rozwojowe. Rewitalizacja jest zatem procesem, od którego w istotnym stopniu zależy rozwój Gminy Unisław i poprawa jakości życia jej mieszkańców. Będzie ona służyła podniesieniu atrakcyjności całego obszaru dla obecnych oraz potencjalnych mieszkańców i przedsiębiorców, zwiększeniu komfortu życia oraz polepszeniu kapitału społecznego, a co najważniejsze zaplanowane działania rewitalizacyjne są skoncentrowane i zaplanowane z aktywnym udziałem społeczności lokalnej.

8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Określenie celów i kierunków Programu Rewitalizacji dla Gminy Unisław na lata 2016-2023 oparto o zdiagnozowane, we wcześniejszych rozdziałach niniejszego dokumentu, negatywne zjawiska, a także o wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych. W oparciu o zidentyfikowane problemy sformułowany został cel główny, którego osiągnięcie będzie zależało od realizacji zaplanowanych przedsięwzięć na terenach Gminy Unisław przewidzianych do rewitalizacji. Do celu głównego rewitalizacji określono dwa cele szczegółowe z przypisanymi do nich kierunkami działań. Zaplanowane efekty rewitalizacji dotyczą przede wszystkim sfery społecznej oraz gospodarczej.

Schemat 3. Sposób opracowywania celu głównego rewitalizacji dla Gminy Unisław

Źródło: Opracowanie własne

Cele szczegółowe:

I. Aktywizacja gospodarcza i zawodowa mieszkańców.

Kierunki działań:

1. Promowanie przedsiębiorczości mieszkańców oraz wsparcie integracji społecznej na rzecz aktywizacji zawodowej
2. Poprawa stanu infrastruktury publicznej dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego mieszkańców

II. Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób starszych i niepełnosprawnych oraz rozwój dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

1. Rozwój infrastruktury technicznej , w tym poprawa efektywności energetycznej i stanu technicznego budynków służących celom społecznym.
2. Poprawa infrastruktury drogowej i propagowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym
3. Działania na rzecz rozwoju kompleksowej oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez rozwój usług socjalnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych.
4. Propagowanie postaw proekologicznych i odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego

Wyznaczony cel główny został opisany za pomocą mierzalnych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi.

Tabela 18. Wskaźniki realizacji celu głównego Programu Rewitalizacji

Lp.	Wskaźnik	Wartość w roku bazowym	Wartość w roku docelowym
1	Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości	0	1
2	Liczba usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości	0	7
3	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie	0	52
4	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze zawodowym	0	35
5	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	0	14
6	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	0	8
7	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym , u których wzrosła aktywność społeczna	0	29
8	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	0	24

9	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	0	30
10	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	0	30
11	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu	0	15
12	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	0	15

Źródło: Opracowanie własne

9. Lista planowanych inwestycji/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Kompleksowe wdrożenie Programu Rewitalizacji Gminy Unistaw do roku 2023 wymaga zastosowania podejścia projektowego. Rolą przedsięwzięć/projektów jest etapowe wprowadzenie zmian, które w okresie do 2023 roku przyczynią się do realizacji określonej wizji rewitalizacji.

Ze względu na fakt, iż w rewitalizacji najistotniejszy jest obszar społeczny, zaplanowane działania ukierunkowane są przede wszystkim na zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk w sferze społecznej poprzez realizację tzw. projektów miękkich, oznaczających inwestycje w człowieka, w jego wiedzę, kwalifikacje oraz umiejętności, co w rezultacie ma przyczynić się do zwiększenia zatrudnienia na terenie gminy, poprawy jakości życia mieszkańców oraz spójności społecznej.

Poza realizacją projektów nieinfrastrukturalnych, w celu skutecznego osiągnięcia zamierzonych rezultatów społecznych rewitalizacji, niezbędne jest także zrealizowanie projektów infrastrukturalnych „twardych”, mających charakter uzupełniający wobec działań „miękkich”.

Zaplanowane działania podzielono zgodnie z Zasadami Programowania na przedsięwzięcia rewitalizacyjne główne oraz uzupełniające. Do głównych zaliczono te, bez których realizacja wyznaczonego celu głównego programu rewitalizacji nie będzie możliwa, a tym samym nie zostaną rozwiązane zidentyfikowane problemy. Pozostałe rodzaje przedsięwzięć (uzupełniające) realizują wyznaczone kierunki działań, przyczyniając się do osiągnięcia założonych celów rewitalizacji poprzez istotne wzmocnienie jego efektów, tym samym także wpływając na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową .

Tabela 19. Projekty/przedsięwzięcia główne (podstawowe)

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu*	Opis projektu					Sposób oceny o zmiernienia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Miejscowość Unistaw	CEL REWITALIZACJI: Aktywizacja gospodarcza i zawodowa mieszkańców								
	Kierunek działań: Poprawa stanu infrastruktury publicznej dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego mieszkańców								
	1. Adaptacja budynku mieszkalnego na budynek biurowo-usługowy dla potrzeb Inkubatora Przedsiębiorczości w miejscowości Unistaw	G, S	Gmina Unistaw	Na działalność inkubatora przedsiębiorczości zaadaptowany zostanie budynek przy ul. Lipowej w Unistawiu. W ramach projektu planuje się takie prace jak: wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, termomodernizacja budynku, zaaranżowanie przestrzeni na biura, zagospodarowanie terenu wokół obiektu (np. parking) oraz zakup niezbędnego wyposażenia (m.in. meble, sprzęty biurowe, komputerowe etc.). W ramach inwestycji	Unistaw	1 000 000,00	Wskaźniki produktu (LSR oraz RPO) 1. Liczba wspartych inkubatorów przedsiębiorczości – 1 2. Liczba usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości – 7	Protokół odbioru robót, rejestr przedsiębiorców, dane własne gminy	

				<p>zaplanowano także zatrudnienie koordynatora projektu, osoby ds. administracyjno-biurowych, doradców z zakresu prawa, księgowości, funduszy unijnych.</p> <p>Inkubator przedsiębiorczości prowadzony będzie przez Gminę Unisław, która będzie przeprowadzała procedurę rekrutacji podmiotów do Inkubatora. Celem projektu jest wsparcie i rozwój lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców poprzez stwarzanie warunków do tworzenia się i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw. Dzięki działalności w ramach inkubatora przedsiębiorczości beneficjenci będą mieli możliwość założenia lub rozwinięcia swojej firmy przy minimalnych nakładach finansowych, mając równocześnie zapewnione kompleksowe wsparcie merytoryczne związane z zakładaniem oraz rozwojem firmy.</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kierunek działań: Promowanie przedsiębiorczości mieszkańców oraz wsparcie integracji społecznej na rzecz aktywizacji zawodowej								
	1. Wsparcie lokalnych przedsiębiorców na starcie	S	Gmina Unistaw	<p>Projekt składających się z sześciu etapów. Celem projektu jest zorganizowanie szkoleń z obszaru zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Głównymi beneficjentami udzielanego wsparcia będą długotrwale bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy. Szkolenia będą obejmowały następujące moduły: formy prawne prowadzenia działalności, rejestrowanie działalności gospodarczej, formy opodatkowania, zasady prowadzenia działalności, rozliczenia z ZUS i US, podstawy prawa pracy, zasady tworzenia biznes planu.</p> <p>Szkolenia są niezbędne do przygotowania uczestników do opracowania biznes planu i przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej. Szkolenia będą obejmowały kluczowe zagadnienia potrzebne potencjalnemu</p>	Unistaw	330 000,00	<p>Wskaźniki produktu (LSR oraz RPO):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie – 52 <p>Wskaźniki produktu (LSR)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze zawodowym – 35 <p>Wskaźniki rezultatu (LSR oraz RPO):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 14 • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym 	Ankiety monitorujące

					<p>przedsiębiorcy do zaplanowania i zarejestrowania działalności. Nowi przedsiębiorcy często rozpoczynają działania nie mając wiedzy i świadomości własnych braków. To powoduje, iż przy pierwszych trudnościach się zniechęcają.</p> <p>Zadanie zostanie zlecone instytucji szkoleniowej posiadającej doświadczenie w prowadzeniu szkoleń. Szkolenia zostaną przeprowadzone w inkubatorze przedsiębiorczości.</p>			<p>pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 8</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna -29 <p>Wskaźniki rezultatu (LSR):</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu - 24 	
Kierunek działań: Włączenie społeczne i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym									
		3. „Złota jesień dla seniora” – utworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych na terenie	S	Gmina Unistaw	Celem projektu jest zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług opiekuńczych świadczonych w lokalnej społeczności. Zadanie polega na utworzeniu nowych miejsc dziennego domu pomocy przede wszystkim dla osób	Unistaw	826 376,25	<p>Wskaźniki produktu (RPO):</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 30 osób 	

		Gminy Unistaw		<p>starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji. Projekt zakłada dostosowanie budynku Zespołu Szkół w Unistawiu poprzez: adaptację sal i łazienki DDP, przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych. Adaptacja budynku umożliwi realizację usług opiekuńczych świadczonych w lokalnej społeczności, realizację usług opieki zdrowotnej oraz usług rehabilitacyjnych, realizację aktywizacji i animacji społecznej. Projekt zakłada zatrudnienie 2 osób, które w zaadaptowanej odpowiednio przestrzeni zapewnią osobą starszym opiekę oraz skupią się na aktywizacji społecznej osób objętych wsparciem.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 30 osób <p>Wskaźniki rezultatu (RPO):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych w Programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu – 15 • Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 15 	
--	--	---------------	--	---	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

*S - społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Tabela 20. Projekty/przedsięwzięcia uzupełniające

Obszar rewitalizacji	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne
1	2	3	4
Miejscowość Unisław	CEL REWITALIZACJI: Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób starszych i niepełnosprawnych oraz rozwój dzieci i młodzieży		
	Kierunek działań: Rozwój infrastruktury technicznej, w tym poprawa efektywności energetycznej i stanu technicznego budynków służących celom społecznym		
	1	S, PF	Renowacja zabytkowego budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Unisławiu
	2	S, T	Budowa budynku mieszkalnego dla wychowanków Domu Dziecka w Unisławiu
	Kierunek działań: Włączenie społeczne i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		
	1	S	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez organizację zajęć komputerowych
	Kierunek działań: Poprawa infrastruktury drogowej i propagowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym		
	1	T	Przebudowa ulicy Reja w Unisławiu
	2	T	Przebudowa ulicy Kwiatowej w Unisławiu
	CEL REWITALIZACJI: Aktywizacja gospodarcza i zawodowa mieszkańców		
	Kierunek działań: Promowanie przedsiębiorczości mieszkańców oraz wsparcie integracji społecznej na rzecz aktywizacji zawodowej		
	1	S	Przeciwdziałanie strukturalnemu bezrobociu – stworzenie animatora lokalnej społeczności
	2	S	Zajęcia rozwijające przedsiębiorczość i zaradność życiową wychowanków
	3	S	„Dzienny opiekun szansą powrotu na rynek pracy” - wdrożenie pozainstytucjonalnej opieki dziennej nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie gminy Unisław

Źródło: Opracowanie własne

*S - społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

Opis przedsięwzięć głównych:

1. Adaptacja budynku mieszkalnego na budynek biurowo-usługowy dla potrzeb Inkubatora Przedsiębiorczości w miejscowości Unisław

Lokalizacja Inkubatora przedsiębiorczości w centrum miejscowości Unisław, będącej głównym ośrodkiem społeczno - gospodarczym gminy, a co za tym idzie mającym największy potencjał do realizacji głównego celu rewitalizacyjnego sprawi, że będzie on wpływał wielokierunkowo na niwelowanie lub likwidowanie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, a także społecznej, spełniając wszystkie najważniejsze postulaty dotyczące kompleksowości i koncentracji działań rewitalizacyjnych, które wpłyną na globalny stan życia mieszkańców. Realizacja projektu miękkiego wymaga przystosowania przestrzeni pod jego realizację. Modernizacja oraz wyposażenie przestrzeni zdegradowanej usytuowanej w miejscowości Unisław umożliwi realizację założeń projektu pn. „Wsparcie lokalnych przedsiębiorców na starcie”. Pomysł utworzenia Inkubatora Przedsiębiorczości w miejscowości Unisław stanowi odpowiedź na zidentyfikowany problem gospodarczy dotyczący regresu liczby podmiotów gospodarczych. Usługi świadczone w Inkubatorze Przedsiębiorczości zostaną ukierunkowane na promowanie zalet rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej oraz rozwoju dotychczasowej. Problem stopniowego zmniejszania liczby podmiotów gospodarczych na wyznaczonym obszarze znacząco wpływa na strefę społeczną oraz zdiagnozowany w niej problem odsetka społeczności pozostającej bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy. Celem działalności Inkubatora Przedsiębiorczości będzie zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych, które dzięki rozwojowi dotychczasowej działalności będą wymagały zwiększenia liczby pracowników. Ukierunkowanie przedsiębiorców na rozwój działalności zmniejszy ryzyko dalszego spadku liczby podmiotów gospodarczych w regionie.

Celem działalności prowadzonej w Inkubatorze Przedsiębiorczości będzie również pomoc udzielana osobom długotrwale bezrobotnym. Doradcy pomogą osobom zainteresowanym w rozpoczęciu prowadzenia własnej działalności gospodarczej umożliwiającej przerwanie długotrwałej bierności zawodowej. Powstała w wyniku realizacji inwestycji placówka pozwoli rozwiązać problem społeczny związany z bezrobociem również poprzez ukierunkowanie na potrzeby poszczególnych osób objętych problemem. Prowadzone szkolenia oraz zajęcia wspomagające w prowadzeniu własnej działalności zostaną dostosowane do zgłaszanych potrzeb.

Przedmiotem prowadzonej działalności będzie również rozwijanie umiejętności osób bezrobotnych, które umożliwią im wejście na rynek pracy bez konieczności podejmowania własnej działalności gospodarczej. Zamierzeniem jest organizacja warsztatów, zajęć oraz szkoleń podnoszących kwalifikację osób bezrobotnych. Celem działalności Inkubatora Przedsiębiorczości będzie zmniejszenie problemu długotrwałego bezrobocia na obszarze rewitalizacji. Aspekt techniczny

polegający na adaptacji budynku w sposób umożliwiający utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości, ma charakter pomocniczy w stosunku do działań ukierunkowanych na rozwiązanie problemów społecznych. Aspektem wiodącym jest utworzenie miejsca umożliwiającego zmniejszenie problemu długotrwałego bezrobocia powiązanego ze zmniejszającą ilością podmiotów gospodarczych w regionie.

2. Wsparcie lokalnych przedsiębiorców na starcie

Celem nadrzędnym powstania Inkubatora przedsiębiorczości na terenie gminy Unisław jest wsparcie i rozwój lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców poprzez stwarzanie warunków do tworzenia się i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw. Z usług inkubatora korzystać będą mogły wszystkie osoby rozpoczynające lub prowadzące własną działalność gospodarczą, gdyż projekt adresowany jest do osób fizycznych planujących otworzyć działalność gospodarczą, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, firm nowopowstałych, mikro przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw oraz podmiotów ekonomii społecznej. W ramach zadania wsparcie udzielane będzie wyłącznie przedsiębiorstwom z branży nierolniczej. W ramach projektu przewiduje się zatrudnienie koordynatora projektu, osoby ds. administracyjno-biurowych, doradców z zakresu prawa, księgowości, funduszy unijnych. Działanie zakłada wspomaganie nowopowstałych i funkcjonujących przedsiębiorstw poprzez m.in.:

- udostępnianie wyposażonych powierzchni biurowych na preferencyjnych warunkach cenowych (powierzchnie biurowe, zaplecze kuchenne, socjalne oraz sanitarne; meble biurowe i wyposażenie komputerowe; dostęp do wszystkich mediów wraz z łączem telefonicznym i internetowym)
- zapewnienie obsługi administracyjnej: informatycznej, biurowej i porządkowej
- umożliwienie postępowania się adresem, nazwą, logo oraz adresem poczty elektronicznej Inkubatora;
- pełne zaplecze i usługi administracyjno – sekretaryjne
- działalność szkoleniowo-edukacyjna (kursy, szkolenia, warsztaty)
- usługi informacyjne, promocyjne, marketingowe
- doradztwo: prawne, podatkowe, księgowo etc.
- doradztwo dla osób z grupy defaworyzowanej ze względu na wiek (ludności w wieku poprodukcyjnym)
- doradztwo w zakresie zakładania działalności gospodarczej
- doradztwo w zakresie pozyskiwania dotacji oraz funduszy na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej.

Wsparcie powstawania i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw niewątpliwie przyczyni się do podniesienia konkurencyjności gospodarki nie tylko gminy Unisław, ale także całego powiatu.

3. „Złota jesień dla Seniora” – utworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych na terenie gminy Unisław

W obliczu nasilającego się zjawiska starzenia się społeczeństwa pojawia się problem uczestnictwa seniorów w różnych dziedzinach życia społecznego. Niska aktywność społeczna seniorów jest uwarunkowana licznymi czynnikami, m.in. pogarszaniem się stanu zdrowia, złą sytuacją materialną skutkującą zmniejszeniem oczekiwań i potrzeb co do jakości życia, poczuciem osamotnienia i marginalizacji, ogólną niechęcią do aktywności społecznej, dużym zaangażowaniem w życie rodzinne (m.in. opieka nad wnukami), niewystarczającymi kompetencjami cyfrowymi w grupie osób starszych. Przejawianie aktywności aż do późnej starości jest jednym z warunków jak najdłuższego zachowania dobrej kondycji fizycznej i psychicznej. Co bardzo istotne, ze społecznego punktu widzenia, ludzie starsi to osoby o ogromnym doświadczeniu życiowym, którzy ze względu na posiadaną dojrzałość i mądrość życiową, powinni pełnić rolę wychowawczą, doradczą, a nawet kierowniczą w społecznościach lokalnych.

Projekt zakłada poprawę jakości życia oraz aktywizację osób starszych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z terenu gminy Unisław poprzez utworzenie domu dziennego pobytu dla seniorów. Dzięki utworzeniu dziennego domu pobytu osoby starsze będą miały możliwość podejmowania różnych form aktywności, które będą odpowiadały ich oczekiwaniom i zainteresowaniom, a także będą miały okazję do nawiązywania kontaktów z osobami w podobnym wieku, co niewątpliwie przyczyni się do umacniania więzi między mieszkańcami gminy Unisław. Ponadto, dzięki podejmowaniu różnorodnych form aktywności najstarsi mieszkańcy gminy Unisław dłużej zachowają dobrą formę psychiczną i fizyczną – nadal będą czuli się potrzebni w społeczeństwie, przez co problem samotności i poczucia nieprzydatności osób starszych i samotnych zostanie znacząco zminimalizowany. Działania zaplanowane w projekcie:

- zorganizowanie zajęć dla seniorów - zajęcia usprawniające ruchowo, rekreacyjne, manualne, kulturalne i edukacyjne i innych w zależności od potrzeb usługobiorców i możliwości placówki, wycieczki, wystawy, kiermasze, spotkania okolicznościowe;
- objęcie osób starszych specjalistyczną opieką psychologiczną;
- zapewnienie pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych oraz udzielanie wsparcia w zachowaniu więzi rodzinnych;
- zorganizowanie szkolenia z zakresu opieki nad osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi dla 2 osób, które będą zatrudnione w dziennym domu pobytu;

- zapewnienie osobom opiekującym się osobami starszymi wsparcia edukacyjnego, które pozwoli na przygotowanie rodzin i opiekunów do sprawowania prawidłowej opieki domowej;
- remont pomieszczeń Zespołu Szkół w Unisławiu, w którym znajdować się będzie dzienny dom pobytu wraz z dostosowaniem istniejącej infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych (usunięcie istniejących barier architektonicznych);
- zakup niezbędnego wyposażenia m.in. meble, sprzęt RTV, sprzęt rehabilitacyjny etc., a także zakup materiałów niezbędnych do prowadzenia zajęć.

Grupę docelową projektu stanowią osoby starsze, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z terenu gminy Unisław. Wsparciem objętych zostanie 15 osób.

Pozostałe obszary, powiązane są z **uzupełniającymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi**:

Opis przedsięwzięć uzupełniających:

1. Remont budynku Gminnego Ośrodka Kultury (dawny Dwór) w miejscowości Unisław

Projekt dotyczy obiektu dworskiego znajdującego się pod nadzorem konserwatora zabytków, obejmującego budynek ulokowany w centrum wsi Unisław i przylegający do niego park. Zarówno sam budynek, jak i jego otoczenie stanowią centrum kulturalnej aktywności mieszkańców gminy, w budynku znajduje się bowiem Gminny Ośrodek Kultury w Unisławiu oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Dziś z oferty kulturalnej ośrodka, przygotowanej dla każdej z grup społecznych, w tym seniorów, korzysta średnio około 400 osób tygodniowo. Bardzo dużym problemem jest niszczenie budynku, powiązane z brakiem źródeł finansowania tego typu przedsięwzięć i relatywnie dużymi kosztami modernizacji obiektu wpisanego na listę obiektów znajdujących się pod nadzorem konserwatorskim. Stan budynku nie idzie w parze z jego wyposażeniem, w które w ostatnich latach zainwestowano z tzw. „Małych projektów” z PROW oraz środków z MKiDN. Niezadowolający stan budynku wpływa też niekorzystnie na estetykę otoczenia wsi zmodernizowanej za unijne fundusze. Ośrodek kultury zamierza rozszerzać swoją ofertę o dodatkowe sale tematyczne, jednak zanim to nastąpi muszą zostać wyremontowane wnętrza obiektu. Konieczne jest także przebudowanie niektórych pomieszczeń w celu poprawy ich funkcjonalności, w tym przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych i starszych, poprzez m.in. budowę specjalnych platform transportowych czy windy. Jest to o tyle uzasadnione, że w ramach powiązanego projektu społecznego, w pomieszczeniach budynku GOK w Unisławiu, zamierza się otworzyć dzienny dom pobytu dla osób starszych, co ma być odpowiedzią na rosnącą ilość seniorów i konieczność zapewnienia im kompleksowej oferty spędzenia czasu.

Działania zaplanowane w ramach inwestycji:

- opracowanie dokumentacji technicznej, w tym projektów budowlanych i wykonawczych
- nadzór inwestorski, nadzór nad robotami wymagany przepisami prawa
- wykonanie robót budowlanych zgodnie z dokumentacją projektową, obejmujących: wymianę oraz ocieplenie dachu i rynien, odrestaurowanie elewacji, odbudowę zabytkowej werandy, wymianę/renowacja okien, modernizację instalacji elektrycznej i ppoż., montaż windy lub platform transportowych, modernizację sanitariatów, adaptację i wyposażenie pomieszczeń, podświetlenie fasady budynku, wymianę stolarki drzwiowej oraz prace pielęgnacyjne w otoczeniu obiektu.

W wyniku realizacji inwestycji zakłada się uzyskanie takich pozytywnych rezultatów jak: zwiększenie ilości odbiorców oferty kulturalnej, zmniejszenie ilości osób wykluczonych do tej pory z korzystania z oferty kulturalnej, rozszerzenie wachlarza oferty kulturalnej o zajęcia dla osób, które będą mogły swobodnie dotrzeć do budynku ośrodka, wzmocnienie integracji społecznej, poprawa warunków życia mieszkańców obszarów wiejskich, wzrost zainteresowania obszarem przez turystów oraz rozszerzenie oferty turystycznej o odrestaurowany obiekt.

2. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez organizację zajęć komputerowych

Projekt będzie polegał na organizacji zajęć komputerowych dla osób zagrożonych wykluczeniem. Zajęcia mają polegać na przekazaniu merytorycznej wiedzy z zakresu obsługi komputera oraz poszczególnych programów niezbędnych do prawidłowego posługiwania się sprzętem. W ramach projektu zakłada się zatrudnienie osób prowadzących warsztaty oraz zakup sprzętu komputerowego wraz z niezbędnymi akcesoriami. Projekt odpowiada na zapotrzebowanie społeczeństwa, a szczególnie seniorów, którzy potrzebują pomocy przy obsłudze komputera, ale też i osób młodszych często zgłaszających braki w umiejętnościach pełnej obsługi komputerów, która teraz standardowo wymagana jest przez pracodawców.

Grupę docelową projektu stanowią osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (w tym m.in. osoby powyżej 50 roku życia, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne i o niskich kwalifikacjach), zamieszkujące na terenie Gminy Unisław.

3. Przebudowa ulicy Reja w Unisławiu

Konieczność realizacji projektu podyktowany jest złym stanem technicznym dróg, brakami w infrastrukturze towarzyszącej oraz brakami urządzeń bezpieczeństwa ruchu, co przekłada się na ogólny problem jakim jest obniżony poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, stwarzający zagrożenie dla zdrowia i życia zarówno pieszych, jak i zmotoryzowanych użytkowników drogi. Niezadawalające parametry techniczne mają również przełożenie na stan

środowiska naturalnego. Złe warunki na drodze, ograniczona płynność ruchu przekładają się na wyższe zużycie paliwa i co się z tym wiąże na podwyższony poziom produkcji szkodliwych spalin.

Działania zaplanowane w ramach projektu:

- opracowanie dokumentacji technicznej, projektów budowlanych, projektów wykonawczych i innych dokumentów niezbędnych dla realizacji inwestycji
- nadzór inwestorski, nadzór nad robotami wymagany przepisami prawa
- wykonanie robót budowlanych polegających na wybudowaniu obiektów zgodnie z dokumentacją projektową.

Realizacja inwestycji umożliwi uzyskanie takich pozytywnych rezultatów jak wzrost bezpieczeństwa ruchu, czy też poprawa warunków życia mieszkańców obszarów wiejskich. Dzięki realizacji projektu i poprawie infrastruktury technicznej Unisław stanie się atrakcyjnym miejscem dla przedsiębiorców na lokowanie swojej działalności. Zmodernizowana infrastruktura drogowa ułatwi kontakt z klientami, dostawcami oraz odbiorcami usług. Będzie również służyła mieszkańcom z obszaru rewitalizacji.

Grupa docelowa zgodna z priorytetem inwestycyjnym to mieszkańcy Gminy Unisław.

4. Przebudowa ulicy Kwiatowej w Unisławiu

Zasadność realizacji inwestycji podyktowana jest złym stanem technicznym dróg, brakami w infrastrukturze towarzyszącej oraz brakami w zakresie urządzeń bezpieczeństwa ruchu, co wiąże się z ogólnym problem jakim jest obniżony poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, stwarzającym zagrożenie dla zdrowia i życia zarówno pieszych, jak i zmotoryzowanych użytkowników dróg. Niezadowalające parametry techniczne mają również przełożenie na stan środowiska naturalnego. Złe warunki na drodze, ograniczona płynność ruchu przekładają się bowiem na wyższe zużycie paliwa, i co się z tym wiąże na podwyższony poziom produkcji szkodliwych spalin. Działania zaplanowane w ramach projektu:

- opracowanie dokumentacji techniczno-budowlanej i wykonawczej
- wykonanie robót budowlanych polegających na wybudowaniu obiektów zgodnie z dokumentacją projektową,
- nadzór inwestorski, nadzór nad robotami wymagany przepisami prawa.

Realizacja inwestycji umożliwi uzyskanie takich pozytywnych rezultatów jak:

- wzrost bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- poprawa warunków życia mieszkańców obszarów wiejskich.

Dzięki realizacji projektu i poprawie infrastruktury technicznej Unisław stanie się atrakcyjnym miejscem dla przedsiębiorców na lokowanie swojej działalności. Zmodernizowana infrastruktura drogowa ułatwi kontakt z klientami, dostawcami oraz odbiorcami usług. Będzie również służyła mieszkańcom z obszaru rewitalizacji.

Grupa docelowa zgodna z priorytetem inwestycyjnym to mieszkańcy Gminy Unisław.

5. Budowa budynku mieszkalnego dla wychowanków Domu Dziecka w Unisławiu

Planowany projekt polega na budowie placówki opiekuńczo-wychowawczej (domu dziecka) dla 14 wychowanków na działce zlokalizowanej w Unisławiu przy ul. Chełmińskiej. Zakłada się, że powstała placówka będzie mogła przyjąć rodzeństwa, które obecnie są rozdzielone z uwagi na ograniczone możliwości lokalowe. W tym celu, planowana jest budowa budynku parterowego z poddaszem przeznaczonym na cele mieszkalne o powierzchni użytkowej około 230 m², wraz z zagospodarowaniem terenu. Budynek wybudowany zostanie w technologii tradycyjnej udoskonalonej. Wyposażony zostanie we wszystkie niezbędne instalacje. Do wytwarzania ciepła planowane jest wykorzystanie pompy ciepła ze wspomaganie grzałką elektryczną.

W ramach inwestycji planuje się następujące działania:

- opracowanie dokumentacji techniczno-budowlanej
- budowę domu wraz z zagospodarowaniem terenu
- wyposażenie budynku.

Grupę docelową stanowią dzieci/ młodzież wymagające umieszczenia w placówce opiekuńczo – wychowawczej z uwagi na brak właściwej opieki ze strony opiekunów prawnych.

6. Zajęcia rozwijające przedsiębiorczość i zaradność życiową wychowanków

Projekt będzie polegał na organizacji zajęć dla wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej. Zajęcia mają polegać na przekazaniu merytorycznej wiedzy z zakresu podstaw przedsiębiorczości oraz przygotować wychowanków do radzenia sobie w życiu codziennym po opuszczeniu placówki.

Grupę docelową projektu mają stanowić wychowankowie nowopowstałej placówki opiekuńczo-wychowawczej (domu dziecka).

7. Przeciwdziałanie strukturalnemu bezrobociu – stworzenie animatora lokalnej społeczności

Projekt wynika z chęci ożywienia świetlic wiejskich funkcjonujących na terenie Gminy Unisław oraz jak najlepszego wykorzystania posiadanych zasobów infrastrukturalnych. Celem jest przywrócenie funkcji, jakie w założeniach powinna pełnić świetlica wiejska (stanowienie centrum kultury lokalnej, organizowanie mieszkańcom czasu wolnego, integrowanie społeczności) poprzez

przeszkolenie i zatrudnienie animatorów lokalnej społeczności. Działania zaplanowane w ramach projektu:

- zdobywanie kompetencji kluczowych poprzez udział w szkoleniach poprawiających sytuację na rynku pracy - szkolenie dla 15 osób bezrobotnych m.in.: z zakresu komunikacji interpersonalnej, kompetencji i umiejętności społecznych, asertywności, pracy w grupie, analizy potencjałów, potrzeb i zasobów, planowania projektów, w oparciu o gotowe scenariusze zajęć przygotowane na potrzeby realizacji projektu;
- zakup do każdej świetlicy wiejskiej wyposażenia i materiałów (zakup komputerów z dostępem do Internetu, drukarek, gier edukacyjnych, podręczników etc.) oraz sprzętu sportowego (stoły do tenisa, piłki etc.);
- zatrudnienie w ramach projektu w świetlicach wiejskich 7 osób (animatorów lokalnej społeczności) na okres 6 miesięcy (maj-grudzień 2018r.), które będą aktywizowały mieszkańców poprzez zajęcia dla dzieci i dorosłych tj. obsługa komputera, czy gry i zabawy edukacyjne;
- w ramach projektu przewiduje się organizację szeregu przedsięwzięć (m.in. konkursy, festyny i inne imprezy na szczeblu gminnym/powiatowym), których celem będzie prezentacja dokonań poszczególnych świetlic, integracja mieszkańców regionu oraz wymiana doświadczeń uczestników projektu.

Realizacja projektu przyczyni się do: aktywizacji osób bezrobotnych z terenu Gminy Unisław poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, wzrostu integracji społecznej mieszkańców, zmniejszenia bezrobocia na terenie Gminy Unisław, a także ożywienia świetlic wiejskich, które staną się centrami życia społeczno-kulturalnego wsi.

Grupa docelowa – osoby powyżej 29 roku życia znajdujące się w trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym osoby powyżej 50 roku życia, osoby z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne i o niskich kwalifikacjach, zamieszkujące na terenie Gminy Unisław.

8. „Dzienny opiekun szansą powrotu na rynek pracy” - wdrożenie pozainstytucjonalnej opieki dziennej nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie gminy Unisław

Na terenie Gminy Unisław nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo-wychowawcza organizująca opiekę nad dziećmi do lat 3 – nie ma żłobka lub oddziału żłobkowego, ani klubu dziecięcego. Brak ofert opieki nad dziećmi do lat 3 sprawia, że część rodziców, szczególnie kobiet, ma ograniczone możliwości dotyczące aktywności zawodowej po urlopie macierzyńskim.

Głównym celem projektu jest zminimalizowanie problemu niedostatecznej liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz umożliwienie efektywnego godzenia życia zawodowego i rodzinnego

10 rodzicom/opiekunom prawnym dzieci w wieku od 20 tygodnia życia do lat 3 z terenu Gminy Unisław, dzięki funkcjonowaniu usług dziennego opiekuna. Koszt wynagrodzenia dziennego opiekuna będzie pokryty ze środków projektu. Opiekunowie będą mieli zapewnione ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej przez czas trwania projektu. Rodzice/opiekunowie prawni dzieci będą zobowiązani do zapewnienia podstawowej wyprawki dla dziecka, w tym środki higieniczne oraz posiłki. Dzienny opiekun sprawować będzie opiekę w swoim lokalu nad maksymalnie pięciorgiem dzieci w wieku do lat 3 (lub maksymalnie nad trojgiem, jeśli w grupie znajdzie się dziecko, które nie ukończyło pierwszego roku życia, jest niepełnosprawne lub wymaga szczególnej opieki) przez maksymalnie 10 godzin dziennie, w dni robocze, przez 12 miesięcy. Lokal dziennego opiekuna zostanie wyposażony np. w łóżeczko turystyczne, krzeselko, stół, apteczkę, bramki, przewijak, komplet zabawek edukacyjnych. W ramach projektu przeprowadzona zostanie kampania informacyjno-promocyjna, której zadaniem będzie dotarcie do szerszego grona odbiorców i zachęcenie mieszkańców zarówno do pracy w charakterze dziennego opiekuna, jak również rodziców do korzystania z tej formy opieki nad dziećmi.

W ramach projektu przeszkolonych zostanie 15 osób zamieszkujących na terenie Gminy Unisław, które chcą podjąć zlecenie w formie dziennego. Szkolenie zostanie przeprowadzone w wymiarze 160h, z czego 30h dotyczyć będzie praktyk zawodowych w instytucjach opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w wieku do 3 lat. Po ukończeniu szkolenia, uczestnicy otrzymają zaświadczenie, potwierdzające kwalifikacje i uprawnienia do pracy jako Dzienny opiekun. Podczas szkolenia uczestnicy dowiedzą się, jak zapewnić dzieciom właściwą opiekę pielęgnacyjną oraz edukacyjną, jakie zajęcia opiekuńczo – wychowawcze oraz edukacyjne sprzyjają rozwojowi psychomotorycznemu dzieci. Dzienny opiekun zdobędzie także wiedzę i umiejętności z zakresu medycyny ratunkowej - każdy opiekun w ramach szkolenia na Dziennego opiekuna przejdzie egzamin z pielęgniarką z zakresu udzielania dziecku pierwszej pomocy. Ponadto uczestnicy szkolenia nabędą gruntowną wiedzę pedagogiczną i psychologiczną z zakresu opieki nad dziećmi do lat 3. W zależności od preferencji uczestników szkolenie będzie mogło odbywać się w trybie weekendowym (wówczas będzie trwało 3 m-ce) lub w trybie dziennym (czas trwania – 1 miesiąc). Jeśli kandydat na dziennego opiekuna, będzie posiadał kwalifikacje: pielęgniarki, położnej, opiekunki dziecięcej, nauczyciela wychowania przedszkolnego lub wczesnoszkolnego lub pedagoga opiekuńczo-wychowawczego to będzie tylko zobowiązany do odbycia 40-godzinnego szkolenia uzupełniającego. Do odbycia szkolenia nie będzie zobowiązana osoba, która pracowała z dziećmi w wieku do lat 3 przez okres, co najmniej 12 miesięcy bezpośrednio przed podjęciem zatrudnienia, jako dzienny opiekun. W ramach projektu przewiduje się

zatrudnienie: księgowej, koordynatora projektu, osoby do administracyjnej obsługi projektu, osoby do obsługi kadrowo-płacowej.

Realizacja projektu na terenie Gminy Unisław przyniesie wiele korzyści wśród których można wymienić m.in.: stworzenie miejsc opieki dających rodzicom gwarancję indywidualnego podejścia do dziecka w warunkach domowych; krótki czas zorganizowania profesjonalnej opieki dla dzieci do lat 3 (głównym wymogiem jest przeszkolenie dziennego opiekuna i jego niekaralność); szeroki zakres swobody regulowania warunków pracy dziennego opiekuna i sprawowania opieki, możliwość elastycznego ustalania czasu i okresu sprawowania opieki (czas i okres opieki może być dopasowany do indywidualnych potrzeb rodziców); stworzenie rodzicom/opiekunom prawnym możliwości powrotu na rynek pracy; aktywizacja osób bezrobotnych i wpływy do gminy z tytułu podatków;

Grupa docelowa – projekt skierowany jest w szczególności do: osób wychowujących dzieci do lat trzech, które chcą powrócić na rynek pracy; mam, które w domu opiekują się swoim dzieckiem i mogą również zająć się maluchami np. sąsiadów; osób chcących pracować w charakterze opiekuna dziennego; opiekunek dziecięcych, niań, babć, cioć, które do tej pory opiekowały się dziećmi „na czarno” i mają warunki lokalowe sprzyjające opiece nad maluchami.

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszu na obszarze objętym RP

Komplementarność projektów została zapewniona już na etapie planowania oraz konsultowania Programu Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023 z lokalną społecznością. Wszystkie opisane w poprzednim rozdziale działania mają działać w sposób dopełniający się, co oznacza to, że ich realizacja ma w jak największym zakresie wpływać na zminimalizowanie, bądź zniwelowanie występujących, zdiagnozowanych negatywnych zjawisk, a jednocześnie wywoływać ich wzajemny efekt wzbudzenia .

Zaplanowane działania rewitalizacyjne (podstawowe i uzupełniające) skoncentrowane są przede wszystkim na ich oddziaływaniu pobudzającym aktywność społeczną mieszkańców Gminy, a w szczególności osób zamieszkujących OR, przy jednoczesnym zapewnieniu rewitalizacji istniejącej infrastruktury.

Podstawowy cel rewitalizacji, jakim jest pobudzenie społeczno-gospodarcze mieszkańców gminy zostanie osiągnięty poprzez realizację komplementarnych projektów/przedsięwzięć podstawowych, dotyczących wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (stworzenie Inkubatora przedsiębiorczości, jako bazy lokalowej i administracyjno-prawnej dla osób prowadzących lub planujących prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy oraz organizowanie na terenie Inkubatora szeregu szkoleń i kursów) oraz realizację wspomagających je przedsięwzięć z listy uzupełniającej i obejmujących takie działania jak: zapewnienie bezpieczeństwa na drogach (poprawa infrastruktury drogowej i szkolenia z zakresu bezpieczeństwa drogowego), aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców (modernizacja GOK w Unisławiu, organizacja szeregu zajęć dla mieszkańców i utworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych na terenie GOK, wdrożenie pozainstytucjonalnej opieki dziennej nad dziećmi w wieku do lat 3 ułatwiającej powrót rodziców/opiekunów na rynek pracy, prowadzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia i opieki, a także stworzenie animatora lokalnej społeczności w celu przeciwdziałania strukturalnemu bezrobociu), czy też rozwój dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy z uwzględnieniem działań o charakterze proekologicznym (przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez organizację zajęć komputerowych, podniesienie umiejętności dzieci i młodzieży poprzez organizację specjalistycznych zajęć muzycznych i robotycznych, zajęcia z zakresu wiedzy przyrodniczej i kształtowania postaw proekologicznych, działania związane z wyrównywaniem szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy). Powyższe działania zaplanowano w taki sposób aby zapewnić ich wzajemne oddziaływanie na siebie, zgodnie z zasadą synergii.

➤ **Komplementarność przestrzenna**

Aspekt procesu rewitalizacji dotyczący tego zagadnienia został zapewniony na etapie wyznaczania obszarów rewitalizacji, terenów na których realizowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne. To właśnie wtedy, przy zachowaniu zasad delimitacji wyznaczono obszary, na których podejmowane działania cechujące się efektywnością w sensie Pareto. Promieniowanie pozytywnego oddziaływania w wybranych punktach wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców (zwłaszcza w zakresie sfery społecznej) całego obszaru administracyjnego Gminy.

➤ **Komplementarność problemowa**

Wybór projektów rewitalizacyjnych został przeprowadzony z zachowaniem szczególnej ostrożności, w oparciu o diagnozę obszarów rewitalizacji Gminy Unisław (z uwzględnieniem sfery społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz gospodarczej). Działania, które w ramach niniejszego dokumentu zostaną zrealizowane na terenie Gminy

Unisław, mają na celu zminimalizowanie bądź zniwelowanie istniejących problemów, z którymi borykają się jej mieszkańcy.

➤ **Międzyokresowa**

Gmina Unisław, ze względu na swoje uwarunkowania jest gminą wiejską, w perspektywie 2007-2013 działania rewitalizacyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzone były tylko dla gmin miejskich/miast powyżej pięciu tysięcy mieszkańców. Zatem zgodnie w rozumieniu Zasad Programowania Przedsięwzięć Rewitalizacyjnych nie zachodzi komplementarność międzyokresowa. Jednakże projekty opisane w rozdziale dziewiątym będą uzupełniać projekty zrealizowane w ramach polityki spójności 2007-2013 na obszarze rewitalizacji Gminy Unisław.

Tabela 21. Projekty zrealizowane w ramach polityki spójności 2007-2013 na obszarze rewitalizacji Gminy Unisław

Tytuł projektu	Opis projektu	Komplementarność
<p>„Termomodernizacja budynku szkoły oraz Sali gimnastycznej wraz z łącznikiem w Unisławiu” 2010-2011</p>	<p>Zakres projektu dotyczy między innymi następujących robót:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demontaż płyt eternitowych, • odbudowa kominów, • montaż pokrycia dachu z dachówki, • wymiana rynien, • wymiana instalacji odgromowej, • docieplenie ścian zewnętrznych, • docieplenie poddasza wełną mineralną, • wykonanie tynków elewacyjnych, • montaż podokienników. 	<p>Wskazane projekty zostały zrealizowane w celu poprawy stanu technicznego obiektów, walorów estetycznych oraz zapewnienia komfortu ich użytkownikom. Inwestycje były ukierunkowane na poprawę stanu budynków użyteczności publicznej. Zaproponowane projekty rewitalizacyjne również poprawią stan obiektów użytkowanych przez mieszkańców regionu. Dodatkowo poprawione zostaną walory estetyczne i architektoniczne obszaru rewitalizowanego dzięki wykorzystaniu nieużytkowanego budynku mieszkalnego.</p>

<p>Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Gminy Unisław 2007-2013</p>	<p>Budynek Urzędu Gminy w Unisławiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymiana stolarki okiennej, - wymiana podokienników, - docieplenie ścian zewnętrznych, - docieplenie stropodachu przy pomocy granulatu wełny mineralnej wdmuchiwanego w przestrzeń stropodachu, - wymiana rynien i rur spustowych, - wymiana obróbek blacharskich, - wymiana instalacji odgromowej, - wykonanie tynków elewacyjnych. 	
<p>„Usunięcie barier architektonicznych w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Unisławiu” 2006</p>	<p>Zakres realizacji projektu dotyczył:</p> <ul style="list-style-type: none"> • montażu dźwigu dla niepełnosprawnych, • przebudowy hallu i wiatrołapu, • wykonania pochylni, • montażu balustrady ochronnej klatki schodowej, • adaptacji sanitariatu dla osób niepełnosprawnych. 	
<p>„Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych ECDL szansą podniesienia kwalifikacji zawodowych mieszkańców Gminy Unisław” 2007-2013</p>	<p>Projekt miał na celu umożliwienie mieszkańcom Gminy Unisław nauki obsługi programów komputerowych. Grupą docelową projektu były osoby w wieku od 25 do 64 lat. Certyfikat potwierdza umiejętność posługiwania się komputerem w zakresie obsługi aplikacji biurowych i korzystania z Internetu.</p>	<p>Celem projektu było zwiększenie kwalifikacji zawodowych oraz nabycie umiejętności zwiększających szansę zatrudnienia mieszkańców Gminy Unisław. Projekty rewitalizacyjne pn. „Adaptacja budynku mieszkalnego na potrzeby Inkubatora Przedsiębiorczości” oraz „Wsparcie lokalnych przedsiębiorców na starcie” mają na celu wprowadzenie oferty warsztatów, zajęć i szkoleń, które również zwiększą kwalifikacje i umiejętności mieszkańców, a tym samym umożliwią obniżenie poziomu bezrobocia długotrwałego w regionie.</p>

Źródło: Dane UG Unisław

➤ **Komplementarność proceduralno-instytucjonalna**

Zgodność z zasadą komplementarności proceduralno-instytucjonalnej została szerzej opisana w rozdziale 13 niniejszego opracowania *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji*. Całość przebiegu procesu realizacji założeń niniejszego programu będzie nadzorowana przez specjalnie do tego powołany Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji. Zespół został stworzony, aby zapewnić pełną partycypacji związanych wszystkich ostatecznych beneficjentów Programu.

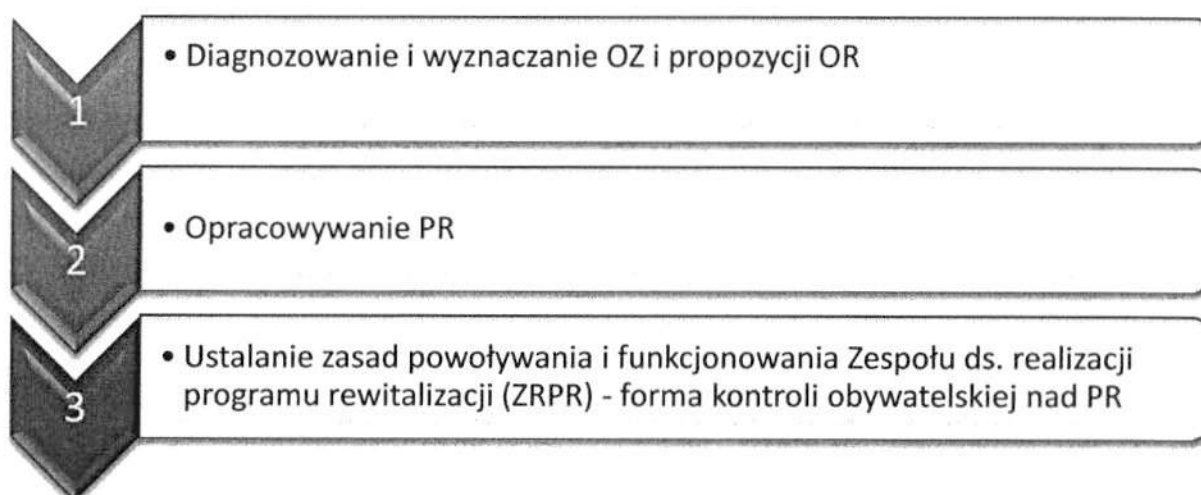
➤ **Komplementarność finansowa**

Dokładne zastosowanie zasady komplementarności finansowej zostało zaprezentowane w rozdziale 12 Programu Rewitalizacji pn. *Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych*. W fazie planowania finansowania projektów rewitalizacyjnych uwzględniono możliwość skorzystania głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Finansowanie zostało dobrane w taki sposób aby jak najefektywniej (według kryterium finansowego) zrealizować cele Programu Rewitalizacji dla Gminy Unisław na lata 2016-2023.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców w procesie rewitalizacji

Zgodnie z założeniami, niezbędnym elementem rewitalizacji jest realna partycypacja społeczna, dlatego też już na etapie przygotowywania dokumentu „Program Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023”, był on konsultowany z szerokim gronem potencjalnych beneficjentów i odbiorców obejmujących: mieszkańców gminy, właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości, przedsiębiorców (podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą), przedstawicieli organizacji społecznych, czy też kół zainteresowań, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i organów władzy publicznej, a w szczególności ze społecznością terenów wyznaczonych do rewitalizacji. Zadania związane z partycypacją społeczną obejmowały m.in. organizowanie spotkań konsultacyjnych, przeprowadzanie badań ankietowych, kampanii informacyjno-promocyjnych oraz edukacyjnych. Koncentracja działań, z wykorzystaniem różnych technik i narzędzi aktywizacji oraz włączenia społecznego, w przygotowanie i opracowanie programu rewitalizacji, przełożyło się na jego ostateczny kształt, w jak najszerszy sposób odpowiadający zidentyfikowanym problemom i potrzebom obszaru rewitalizacji i jego mieszkańców. Na poniższym diagramie przedstawiono trzy główne obszary tematyczne na których realizowana była partycypacja obywatelska (społeczna):

Schemat 4. Obszary tematyczne na których realizowana była partycypacja obywatelska (społeczna)

Źródło: Opracowanie własne

W celu prawidłowego i rzetelnego przeprowadzania prac nad Programem Rewitalizacji, a w tym w szczególności nadzorowania przebiegu procesu partycypacji społecznej, władze Gminy powołały do życia Zespół ds. Opracowania Programu Rewitalizacji. Dodatkowo, poza powołaniem zespołu, władze na stronie internetowej Gminy oraz na stronie BIP stworzyły zakładkę, zawierającą ogólnodostępne informacje dot. programu rewitalizacji oraz przebiegu prac nad niniejszym dokumentem. W ramach akcji informacyjno-promocyjnej wykorzystano także lokalne media - na łamach gazety „Unislavia” (nr 5 i 7) ukazały się informacje o mających się odbyć konsultacjach społecznych.

Proces konsultacji społecznych poddawany był cyklicznej ocenie, mającej na celu skorygowanie i skoncentrowanie działań oraz zakresu form promocji, tak aby partycypacja społeczna była możliwie najpełniejsza i najefektywniejsza.

W pierwszej fazie opracowania dokumentu, tj. obejmującego diagnozę oraz wyznaczenie obszaru zdegradowanego wraz z obszarem rewitalizacji zorganizowano spotkanie prezentujące wstępne wyniki badań, na które stawili się zaproszeni mieszkańcy i przedsiębiorcy z obszaru Gminy Unisław. Odbyło się ono 13 lipca br. Przed spotkaniem oraz w trakcie całego trzytygodniowego etapu konsultacji wszystkie zainteresowane osoby miały możliwość zapoznania się z upublicznionymi na stronach UG informacjami dot. pierwszych pięciu rozdziałów Programu Rewitalizacji oraz prezentacją wyjaśniającą istotę działań rewitalizacyjnych. Podczas spotkania konsultacyjnego odbyły się warsztaty grupowe dotyczące wstępnie wyznaczonego obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz propozycji działań rewitalizacyjnych. Ponadto mieszkańcy mieli możliwość wypełnienia ankiety i formularza uwag dot. opracowywanego programu. Ankiety i formularze w formie papierowej i elektronicznej, przez cały czas trwania konsultacji, udostępnione były w Urzędzie i na stronie www Gminy. Następnie zebrane dane zostały przeanalizowane i uwzględnione podczas prac nad Programem.

Zdjęcie 2. Zajęcia warsztatowe, które odbyły się podczas spotkania konsultacyjnego

Źródło: Dane własne Gminy

Zdjęcie 3 Zajęcia warsztatowe, które odbyły się podczas spotkania konsultacyjnego

Źródło: Dane własne Gminy

Podobny schemat postępowania zastosowano podczas kolejnych etapów konsultacji, dotyczących powołania Zespołu ds. Rewitalizacji, którego zadaniem jest monitoring realizacji działań rewitalizacyjnych oraz omówienia z lokalną społecznością całości opracowywanego Programu

Rewitalizacji. Spotkanie prezentacyjne dot. całego PR odbyło się dnia 03.11.2016 r. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele społeczności lokalnej, przedsiębiorców i innych grup działających na terenie Gminy. Przed kolejnymi etapami konsultacji na stronie internetowej gminy także udostępniono prezentacje zawierające kluczowe informacje dot. programu, jak i propozycje odnoszące się do składu i sposobu funkcjonowania Zespołu ds. Rewitalizacji. Mieszkańcy, jak poprzednio, mieli możliwość wypełnienia ankiety i formularza uwag dot. opracowywanego programu i Zespołu ds. rewitalizacji - w wersji elektronicznej i papierowej, przez cały okres trwania konsultacji.

Poniżej zaprezentowano najważniejsze wyniki konsultacji, m.in. wskazane przez mieszkańców mocne i słabe strony gminy, szanse i zagrożenia oraz proponowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Wyniki Etapu I konsultacji dotyczących wyznaczonego wstępnie obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji oraz propozycji działań rewitalizacyjnych

Wśród mocnych stron Gminy Unisław najczęściej wskazywano:

1. Dobra lokalizacja Gminy pomiędzy Toruniem, a Bydgoszczą
2. Duży potencjał kapitału społecznego (ponad 67% stanowią osoby w wieku produkcyjnym, od 4 lat spada liczba migracji poza teren Gminy)
3. Rozwijający się sektor handlu i usług oraz przemysł meblarski
4. Zasobna infrastruktura sportowa

Wśród słabych stron najczęściej wskazywano:

1. Brak inkubatora przedsiębiorczości, a tym wsparcia dla przedsiębiorców
2. Wysokie bezrobocie, a szczególnie wśród kobiet, osób wchodzących na rynek pracy po ukończeniu szkoły oraz osób długotrwale bezrobotnych
3. Niekorzystne trendy demograficzne (niski przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa)
4. Utrzymująca się liczba osób korzystających z pomocy GOPS
5. Słaby stan techniczny dróg na terenie Gminy

Wśród najważniejszych szans Gminy wskazywano:

1. Rewitalizacja terenów zdegradowanych
2. Możliwość pozyskania znacznych środków z UE na potrzeby lokalnego rozwoju
3. Przychylność władz samorządowych dla potencjalnych inwestorów

Wśród najważniejszych zagrożeń mieszkańcy wskazali przede wszystkim brak należytego zabezpieczenia finansowego z Budżetu Państwa na realizację zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaproponowane przez mieszkańców:

1. Projekty infrastrukturalne:

- Utworzenie Inkubatora przedsiębiorczości w Unistawiu
- Renowacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Unistawiu
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Raciniewo
- Modernizacja dróg lokalnych

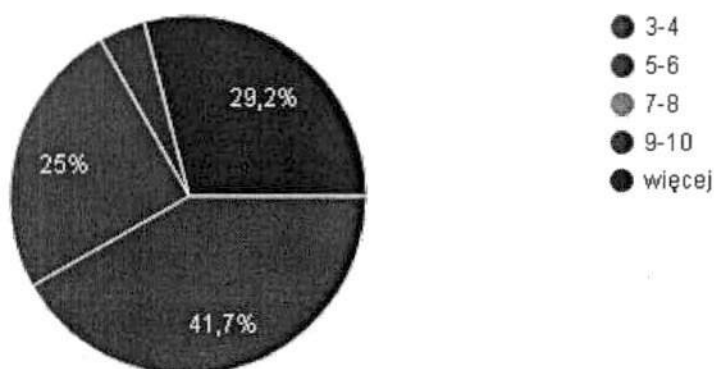
2. Projekty o charakterze przede wszystkim społecznym

- Kurs dla przyszłych animatorów świetlic wiejskich
- Wsparcie dla przedsiębiorców i osób chcących założyć własną działalność gospodarczą
- Zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych w Gminnym Ośrodku Kultury w Unistawiu (z zakresu robotyki, zajęcia dla dorosłych zapobiegające wykluczeniu cyfrowemu, zajęcia rehabilitacyjne, kulturalne etc. dla osób starszych w ramach dziennego domu pobytu dla osób starszych)
- Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży przeprowadzane w Ośrodku Edukacji Łowieckiej w Raciniewie

Wyniki Etapu II konsultacji dotyczących Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji

Podsumowanie odpowiedzi na pytanie dotyczące **ilości osób** mających wejść w skład przyszłego Zespołu ds. Reallizacji Programu Rewitalizacji:

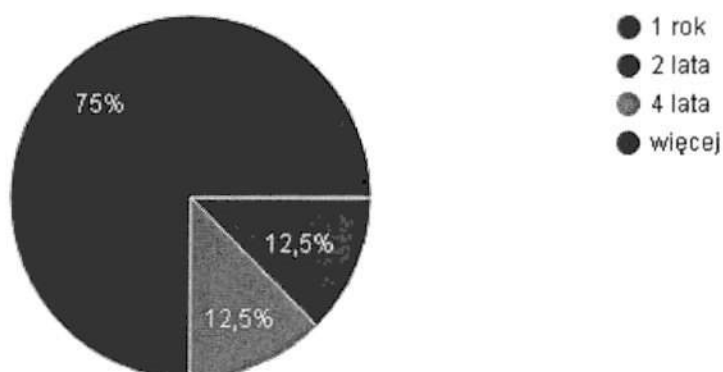
Wykres 1. Wyniki badań ankietowych – ilość osób mających wejść w skład ZRPR

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie odpowiedzi na pytanie dotyczące **długości kadencji** członków Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji:

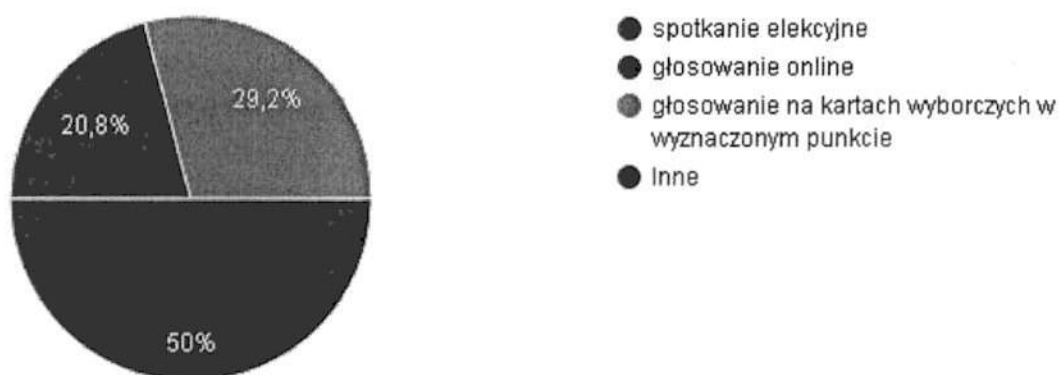
Wykres 2. Wyniki badań ankietowych – długość kadencji członków ZRPR

Źródło: Opracowanie własne

Wykres przedstawiający kompilację odpowiedzi na pytanie dotyczące **sposobu powoływania** członków Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji:

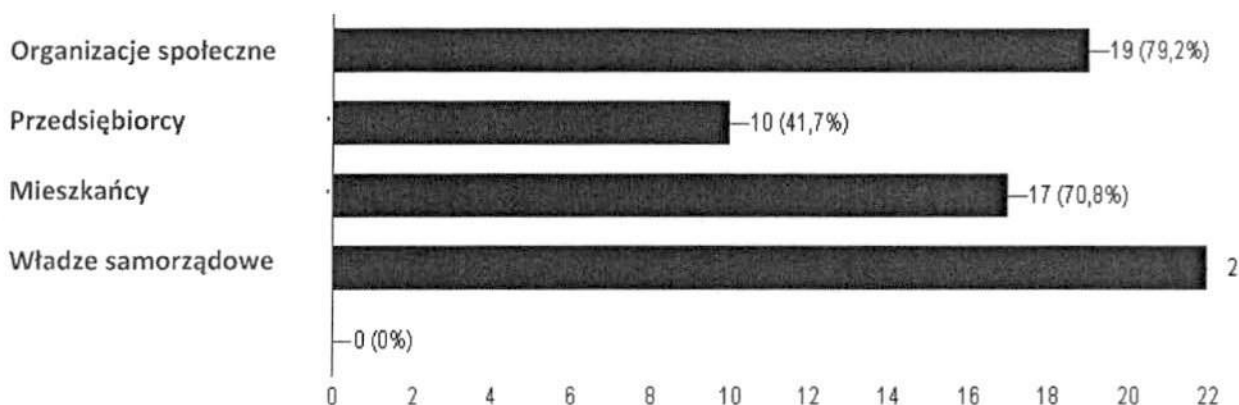
Wykres 3. Wyniki badań ankietowych – sposób wyłaniania członków ZRPR

Źródło: Opracowanie własne

Wykres przedstawiający kompilację odpowiedzi na pytanie dotyczące **reprezentacji poszczególnych grupy społecznych**, które miałyby wejść w skład Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji:

Wykres 4. Wyniki badań ankietowych – grupy społeczne mające wejść w skład ZRPR

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki Etapu III konsultacji dotyczących zatwierdzenia przez społeczność lokalną całości opracowywanego Programu Rewitalizacji dla Gminy Unisław na lata 2016-2023

1. Na pytanie „Czy Pani/Pan zgadza się z wyznaczonym obszarem zdegradowanym na terenie Gminy, który obejmuje miejscowości: Błoto, Bruki Kokocka, Grzybno, Kokocko, Raciniewo, Stablewice oraz Unisław?” 100% ankietowanych udzieliło odpowiedzi - **TAK**.
2. Na pytanie „Czy Pani/Pan zgadza się z wyznaczonym obszarem rewitalizacji na terenie Gminy (przed delimitacją), który obejmuje: miejscowość Unisław oraz Raciniewo?” 100% ankietowanych udzieliło odpowiedzi – **TAK**.
3. Na pytanie „Czy Pani/Pan zgadza się z wyznaczonym obszarem rewitalizacji na terenie Gminy (po delimitacji), który obejmuje fragmenty obszarów w miejscowościach Unisław i Raciniewo?” 100% ankietowanych osób odpowiedziało – **TAK**.
4. Na pytanie „Czy Pani/Pan zgadza się z wyznaczonym celem głównym rewitalizacji: Pobudzenie rozwoju gminy poprzez aktywizację gospodarczą i społeczną mieszkańców?” 100% ankietowanych udzieliło odpowiedzi – **TAK**.
5. Na pytania dotyczące zatwierdzenia projektów/przedsięwzięć z listy podstawowej i uzupełniającej, zawarte w Programie Rewitalizacji, we wszystkich przypadkach 100% ankietowanych osób udzieliło odpowiedzi – **TAK**.

Bardzo istotnym elementem współpracy z lokalną społecznością, w odniesieniu do działań rewitalizacyjnych, jest także zaplanowany system monitoringu realizacji przedsięwzięć i projektów.

W tym celu najpóźniej 2 miesiące po uchwaleniu niniejszego Programu Rewitalizacji, Wójt Gminy Unisław powoła do życia Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji (ZRPP), którego skład i zasady funkcjonowania, również poddano konsultacjom społecznym. Udział w zespole zapewniony jest przedstawicielom różnych grup interesariuszy. Wybór kandydatów odbędzie się pod nadzorem władz gminnych, na specjalnym spotkaniu elekcyjnym. Kwestie dot. Zespołu Rewitalizacyjnego szczegółowo omówiono w rozdziale 13 niniejszego dokumentu.

12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W niniejszym rozdziale przedstawiono szacunkowe planowane poziomy wydatków związane z realizacją przedsięwzięć/projektów przewidzianych w Programie Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023. Zestawienie sporządzono formie tabelarycznej zgodnej z wzorem znajdującym się w Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 22. Projekty główne (podstawowe) – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt	Typ projektu	Przedsięwzięcie	Podmiot/y realizujący/projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			Działania SZOOP RPO	Poddziałania nie SZOOP RPO	ZINTEGROW ANE	
							%	zł	Środki publiczne						Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	EFFR	EFS	Inne	13	14	15	16
Miejscowość Unisław	I kw. 2017r. - I kw. 2019r.	1. Adaptacja budynku mieszkalnego na budynek biurowo-usługowy dla potrzeb Inkubatora Przedsiębiorczości w miejscowości Unisław	G, S		Gmina Unisław	1 000 000,00	85	850 000,00	850 000,00		150 000,00		7.1		2
	I kw. 2017r. - I kw. 2019r.	2. Wsparcie lokalnych przedsiębiorców na starcie	S		Gmina Unisław	330 000,00	85	280 500,00		280 500,00	49 500		11.1		
	I kw. 2018r. - I kw. 2020r.	3. „Złota Jesień dla Seniora” – utworzenie dziennego domu	S		Gmina Unisław	826 376,25	91	756 776,25		756 776,25	40 800,00	28 800,00		9.3.2	

		pobytu dla osób starszych na terenie Gminy Unisław													
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

*S - społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

Tabela 23. Projekty uzupełniające –szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
1	2	3	4	5	EFRR	EFS	Inne	9
Miejscowość Unisław	1	S, PF	Renowacja zabytkowego budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Unisławiu	3 000 000,00	2 550 000		450 000	
	2	S, T	Budowa budynku mieszkalnego dla wychowanków Domu Dziecka w Unisławiu	910 000,00	773 500		136 500	
	3	S	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez organizację zajęć komputerowych	50 000,00		42 500	7 500	
	4	T	Przebudowa ulicy Reja w Unisławiu	400 000,00			400 000	
	5	T	Przebudowa ulicy Kwiatowej w Unisławiu	170 000,00			170 000 (PROW i środki własne)	
	6	S	Przeciwdziałanie strukturalnemu bezrobociu – stworzenie animatora lokalnej społeczności	700 000,00		595 000	105 000	
	7	S	Zajęcia rozwijające przedsiębiorczość i zaradność życiową wychowanków	20 000,00			20 000	
	8	S	„Dzienny opiekun szansą powrotu na rynek pracy” -	900 000,00		765	135 000	

			wdrożenie pozainstytucjonalnej opieki dziennej nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie gminy Unisław			000		
--	--	--	--	--	--	-----	--	--

Źródło: Opracowanie własne

*S - społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Rewitalizacja jest procesem złożonym, który poprzez swoje skomplikowanie wymaga szczególnych działań logistycznych związanych z nadzorowaniem realizacji zapisów Programu. W związku z tym Władze Gminy Unisław, tworząc program zadbały o efektywny sposób materializacji zapisów Programu Rewitalizacji, wprowadzając odpowiednie narzędzia zarządzania.

Dlatego też na początkowych etapach tworzenia Programu Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023, powołano do życia Zespół do spraw opracowania Programu Rewitalizacji (ZOPR). Koordynatorem zespołu był Wójt Gminy Unisław, który zarządzał, monitorował oraz korygował na bieżąco działanie zespołu.

Schemat 5. Zespół ds. Opracowania Programu Rewitalizacji (ZOPR)

Źródło: Opracowanie własne

Z chwilą uchwalenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Unisław na lata 2016-2023 Zespół do spraw Opracowanie Programu Rewitalizacji zostanie rozwiązany, a w jego miejsce zostanie powołany Zespół ds. Realizacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Unisław. Głównym koordynatorem będzie Wójt Gminy Unisław, który przejmie obowiązki związane z:

- monitoringiem stałym, koncentrującym się na nadzorowaniu wszelkich działań przyczyniających się do realizacji celów niniejszego dokumentu. Działalność ta obejmować będzie również nadzorowanie bieżących prac pozostałych członków zespołu. Nadzorowanie harmonogramu czasowego oraz finansowego określonego we wcześniejszych pracach nad Programem Rewitalizacji;
- raportowaniem, w oparciu o konieczność opracowywania sporządzania sprawozdania zawierającego informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniem w przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych) co najmniej raz na 2 lata;
- koordynowaniem wszelkich prac wdrożeniowych związanych z realizacją przedsięwzięć opisanych w Programie Rewitalizacji dla Gminy Unisław na lata 2016-2023;
- aktualizacją Programu Rewitalizacji w przypadku braku efektów związanych z realizacją przedsięwzięć, czy też zmieniającą się sytuacją na terenie Gminy Unisław;
- organizacją konkursów mających na celu wyłonienie wykonawców przedsięwzięć infrastrukturalnych, związanych z realizacją Programu Rewitalizacji;
- współpracą z beneficjentami Programu w celu utrzymania dialogu i zapewnienia partycypacji społecznej na etapie realizacji procesu rewitalizacji na obszarze Gminy Unisław.

Wsparciem dla Wójta Gminy Unisław będzie asystent w postaci pracownika Urzędu Gminy zajmujący stanowisko dotyczące pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej. Zakres jego obowiązków będzie obejmował min.:

- poszukiwanie danych związanych potrzebnych do Sprawozdań oraz bieżącego monitoringu potwierdzających efekty realizacji Programu Rewitalizacji;
- udział w pracach związanych z konstruowaniem co najmniej raz na dwa lata sprawozdań oceniających stopień realizacji założeń Programu Rewitalizacji;
- wyłanianie podmiotów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć zapisanych w niniejszym dokumencie;
- udział w spotkaniach partycypacyjnych z beneficjentami Programu Rewitalizacji podczas jego realizacji.

W celu zapewnienia pełnej partycypacji społecznej już po przyjęciu programu Rewitalizacji dla Gminy Unisław na lata 2016-2023 w skład zespołu wejdą również mieszkańcy, przedsiębiorcy i inne podmioty działające na terenie Gminy. Wybór kandydatów pozostałych członków Zespołu ds. realizacji programu rewitalizacji zostanie poprzedzony zbieraniem kandydatur przez minimum 21 dni. Ogłoszenie dotyczące naboru zostanie zamieszczone na stronie internetowej Gminy Unisław oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy. Wybór nastąpi w z góry określonym terminie w miejscu do tego przeznaczonym, a kandydacie zostaną wybrani większością głosów na wyżej opisanym spotkaniu elekcyjnym. Poza wyżej wymienionymi działaczą będą pozostali członkowie Zespołu Realizacji Programu Rewitalizacji oraz pracownicy odpowiednich referatów Urzędu Gminy Unisław. Pozostali członkowie ZRPR będą prowadzić działalność doradczą i opiniotwórczą w odniesieniu do prac głównego koordynatora.

Proces koordynacji zarządzaniem realizacją zostanie zapewniony dzięki spotkaniom informacyjnym organizowanym przez głównego koordynatora Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji, w terminach dogodnych dla wszystkich podmiotów współuczestniczących w procesie realizacji założeń Programu Rewitalizacji dla Gminy Unisław na lata 2016-2023. Poza sprawozdaniami tworzonymi co najmniej raz na dwa lata, podmioty podległe głównemu koordynatorowi będą przedstawiać raporty z realizacji okresowej.

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany otoczenia PR

Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, monitoring jest kluczowym elementem w fazie realizacyjnej Programu Rewitalizacji. W niniejszym rozdziale zostanie omówiony sam proces kontrolujący oraz nadzorujący postępy prac związanych z realizacją Programu Rewitalizacji Gminy Unisław na lata 2016-2023.

Podmiotem odpowiedzialnym za przeprowadzenie monitoringu oraz ocenę będzie Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji (ZRPR) zapewniający kontrolę obywatelską nad PR, omówiony szerzej w rozdziale 13 niniejszego opracowania. W skład ZRPR wejdą przedstawiciele władz samorządowych Gminy Unisław wraz z wydelegowanym pracownikami Urzędu Gminy oraz wybrani podczas spotkania elekcyjnego przedstawiciele mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych i innymi podmiotów funkcjonujących na terenie gminy. Schemat działań dotyczących monitorowania realizacji Programu Rewitalizacji przedstawiono na schemacie zamieszczonym poniżej.

Schemat 6. Schemat działań dotyczących monitorowania realizacji Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Co bardzo istotne ZRPR będzie stanowił forum współpracy i dialogu lokalnej społeczności z władzami samorządowymi w zakresie ewaluacji Programu Rewitalizacji w trakcie całego okresu jego realizacji (sprawozdanie – ocena – aktualizacja), a także pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji zostaną określone przez Wójta Gminy Unisław w drodze zarządzenia najpóźniej w ciągu 2 miesięcy od uchwalenia PR, w oparciu m.in. o wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Sposób wyłaniania członków ZPR - zgłoszeni kandydaci, spełniający ustalone wymagania, wybierani będą większością głosów na zapowiedzianym spotkaniu elekcyjnym (**współdecydowanie**).

Realizacja/wdrażanie PR i jego bieżące monitorowanie/ewaluacja będzie się odbywać minimum raz na 2 lata przy udziale interesariuszy z wszystkich grup (w tym osób/podmiotów, korzystających ze wsparcia/projektów w ramach PR, w sposób:

1. pośredni - poprzez opracowanie i opiniowanie przez ZRPR raportów z monitoringu/ewaluacji wdrażania PR i udział ZRPR w wypracowywaniu optymalnych przedsięwzięć naprawczych/usprawniających wdrażanie PR,
2. bezpośredni - poprzez:
  - aktywny udział w realizacji projektów w ramach PR,
  - udział w badaniach dotyczących wdrażania PR (badania ciągłe i badania okresowe).

W przypadku ewentualnej konieczności aktualizacji Programu Rewitalizacji - w uzasadnionych przypadkach, w tym na bazie wyników monitoringu/ewaluacji - może być on zmieniony (zaktualizowany) na wniosek:

- Wójta
- min.2/3członków ZRPR,
- min.300 przedstawicieli grup interesariuszy z OR.

15. Ocena oddziaływania na środowisko

Podczas opracowywania Programu Rewitalizacji Władze Gminy Unisław wystąpiły do odpowiednich instytucji w sprawie uzyskania decyzji o konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, określającymi jakie dokumenty wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko; Dz. U. 2016 poz. 353.)

W piśmie z dnia 13.05.2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wydał decyzję WOO.410.174.2016.KB, stwierdzającą brak konieczności sporządzenia SOOŚ, ze względu na fakt iż realizacja założeń przesłanego Programu Rewitalizacji nie powinna znacząco oddziaływać na środowisko naturalne. Spójna w charakterze decyzja została wydana przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy w piśmie z dnia 04.05.2016r. (znak: NNZ.9022.1.201.2016).

16. Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach (miejscowościach)	23
Tabela 2. Liczba ludności w latach 2009-2015.....	24
Tabela 3. Produkcyjność mieszkańców Gminy Unisław	24
Tabela 4. Analiza SWOT dla Gminy Unisław	26
Tabela 5. Uproszczony sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego	28
Tabela 6. Analiza wskaźnikowa negatywnych zjawisk występujących w sferze społecznej dla poszczególnych miejscowości Gminy Unisław	30
Tabela 7. Udział bezrobotnych w ludności ogółem w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	31
Tabela 8. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na tym obszarze.....	31
Tabela 9. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	32
Tabela 10. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	32
Tabela 11. Analiza występowania na terenie Gminy Unisław negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.....	34
Tabela 12. Działki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji (obszar 1 na mapie Unisławia).....	41
Tabela 13. Działki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji (obszar 2 na mapie Unisławia).....	42
Tabela 14. Działki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji (obszar 3 na mapie Unisławia).....	42
Tabela 15. Działki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji (obszar 4 na mapie Unisławia).....	43
Tabela 16. Analiza bezrobocia na obszarze rewitalizacji Gminy Unisław.....	44
Tabela 17. Analiza struktury produkcyjności obszarów rewitalizacji	46
Tabela 18. Wskaźniki realizacji celu głównego Programu Rewitalizacji	59
Tabela 19. Projekty/przedsięwzięcia główne (podstawowe)	62
Tabela 20. Projekty/przedsięwzięcia uzupełniające	67
Tabela 21. Projekty zrealizowane w ramach polityki spójności 2007-2013 na obszarze rewitalizacji Gminy Unisław.....	79
Tabela 22. Projekty główne (podstawowe) – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	91
Tabela 23. Projekty uzupełniające –szacunkowe ramy finansowe.....	93

17. Spis schematów i wykresów

Schemat 1. Stan kryzysowy, jako koncentracja występowania negatywnych zjawisk społecznych	5
Schemat 2. Uproszczony sposób wyznaczania obszaru rewitalizacji	37
Schemat 3. Sposób opracowywania celu głównego rewitalizacji dla Gminy Unisław	58
Schemat 4. Obszary tematyczne na których realizowana była partycypacja obywatelska (społeczna).....	82
Schemat 5. Zespół ds. Opracowania Programu Rewitalizacji (ZOPR).....	95
Schemat 6. Schemat działań dotyczących monitorowania realizacji Programu Rewitalizacji.....	98

Wykres 1. Wyniki badań ankietowych – ilość osób mających wejść w skład ZRPR.....	86
Wykres 2. Wyniki badań ankietowych – długość kadencji członków ZRPR.....	87
Wykres 3. Wyniki badań ankietowych – sposób wyłaniania członków ZRPR.....	87
Wykres 4. Wyniki badań ankietowych – grupy społeczne mające wejść w skład ZRPR	88

18. Spis map

Mapa 1. Położenie Gminy Unisław na tle województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu chełmińskiego	22
Mapa 2. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Unisław.....	36
Mapa 3. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Unisław	39
Mapa 4. Obszary realizacji głównych przedsięwzięć realizowanych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym w sołectwie Unisław.....	40
Mapa 5. Plan miejscowości Unisław	52

19. Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Nieruchomość zlokalizowana przy ul. Lipowej 48 w Unisławiu	33
Zdjęcie 2. Zajęcia warsztatowe, które odbyły się podczas spotkania konsultacyjnego	84
Zdjęcie 3 Zajęcia warsztatowe, które odbyły się podczas spotkania konsultacyjnego	84